

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ: ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ, ФОРМИ, КРИТЕРІЇ

Система оцінювання навчальних досягнень студентів покликана забезпечити узгодженість між потребами студентів, цілями викладання / вивчення іноземної мови та стандартами міжнародних (європейських) рівнів володіння іноземною мовою.

Цілі та принципи оцінювання

Система оцінювання спрямована на:

- оцінювання досягнень студентів в оволодінні англійською мовою у відповідності до визначених навчальних цілей та рівнів володіння мовою;
- забезпечення моніторингу реакції / відгуків на програму та різні аспекти її впровадження у практику викладання ІМ;
- сприяння впливу програми на процес навчання ІМ;
- ознайомлення студентів з критеріями оцінювання та методами самооцінювання.

Система оцінювання є невід'ємною та вагомою складовою частиною робочої програми, оскільки вона:

- надає валідні й надійні вимірники результатів навчання відповідно до цілей, завдань і змісту робочої програми;
- є комунікативною та орієнтованою на вміння, і водночас не нехтує необхідності дотримуватись акуратності (правильності), чіткості й точності у мовленні;

- включає в себе як поточний (протягом курсу), так і підсумковий (в кінці курсу / року) контроль;
- представляє логічну рамку, для якої характерним є поступове ускладнення мовленнєвих вмінь в межах кожного модуля навчання;
- є об'єктом постійного аналізу, оцінювання та вдосконалення.

Рівень сформованості мовленнєвих вмінь студентів оцінюється за тими ж критеріями (дескрипторами результативності), які застосовані для визначення навчальних цілей. Задекларована у робочій програмі система оцінювання спрямована на визначення рівня володіння студентами *мовною поведінкою*.

Форми і типи оцінювання

Оцінювання проводиться на різних етапах упродовж усього курсу. Схема оцінювання включає ті типи й технології оцінювання, що відповідають цілям і контекстам навчання. Процедури встановлення результатів оцінювання мовленнєвої поведінки студентів відповідають методам навчання, використовуються послідовно і підлягають постійному моніторингу.

Самооцінювання. Використовується як стандарт, з яким порівнюється подальший прогрес у вивченні мови. Цей тип оцінювання дозволяє студентам оцінити свій комунікативний та лінгвістичний РВМ, а також те, наскільки успішно вони рухаються вперед взагалі на тому чи іншому етапі навчання та при виконанні окремих навчальних завдань.

Поточне оцінювання здійснюється протягом курсу і надає можливість отримати негайну інформацію про результати навчання студента під час вивчення конкретного модуля чи в конкретний момент цього модуля. Результати такого оцінювання можуть викликати потребу модифікувати робочу програму в разі, якщо окремі модулі або їх підрозділи не відповідають визначеним результатам навчання студента.

Система поточного оцінювання включає:

- оцінювання викладачем мовленнєвої поведінки студентів на практичних заняттях;
- оцінювання викладачем мовленнєвої поведінки студентів під час звітування ними про виконання завдань для самостійного опрацювання;

- оцінювання проектної роботи студентів;
- оцінювання викладачем мовленнєвої поведінки студентів за результатами написання ними підсумкових модульних робіт.

Оцінювання проектів здійснюється у режимі поточного (моніторинг упродовж усього процесу роботи над проектом) та підсумкового (індивідуальні презентації) контролю.

Поточне оцінювання здійснюється завдяки зворотному зв'язку студента з викладачем та однокурсниками. *Підсумкове оцінювання* стосується якості продукту та його презентації. Цей вид оцінювання охоплює два аспекти проекту:

- *якість змісту продукту*: проект оцінюється з точки зору послідовності, оригінальності, відповідності його проблематики майбутній професійній діяльності та рівню освіти студентів, досягнення проектних цілей;
- *якість презентації продукту та використання мови*.

Письмовий аналітичний огляд з проблеми проекту оцінюється згідно наведеної далі шкали оцінювання письма.

Типи тестових завдань

При розробці письмових тестів для поточного та модульного контролю використовуються такі основні *типи тестових завдань*:

- множинний вибір (multiple choice)
- співставлення / множинне співставлення (matching / multiple matching)
- заповнення пропусків (gap filling: open / banked)
- заповнення таблиці (table completion)
- вірна / невірна відповідь (True / False / Not Given)
- виправлення помилок (error detection / correction)
- відкриті запитання (open-ended questions)

Критерії оцінювання

При контролі *рецептивних умінь – аудіювання та читання* – оцінюється здатність студентів:

- розуміти ідею тексту та її задуманий наперед «вплив»;
- розуміти сутність, деталі та структуру тексту;

- визначати як головні думки, так і конкретну інформацію;
- робити припущення про ідеї та ставлення;
- розуміти особливості дискурсу (стиль, реєстр мовлення тощо).

Правильність виконання тестових завдань, спрямованих на перевірку вмінь аудіювання, читання та знання мови, оцінюється згідно **ключів**.

Оцінювання *продуктивних умінь – письмо та говоріння* – здійснюється у відповідності до певних спеціально розроблених критеріїв, система яких зведена у відповідні шкали.

Шкали оцінювання письма та говоріння наведені далі у Табл. 1.1 – 1.4.

Критерії оцінювання письма

Основними критеріями оцінювання письма є:

- ✓ виконання комунікативного завдання (task achievement)
- ✓ цілісність та зв'язність висловлення (coherence and cohesion)
- ✓ граматична правильність (grammar)
- ✓ лексична коректність (vocabulary).

При контролі уміння письмово викладати думки оцінки виставляються за:

зміст

- виконання завдання
- трактування питання через призму різноманітних ідей та аргументів
- тлумачення теми
- відповідність темі

точність

- відповідність мовних засобів завданню
- володіння граматичними структурами, характерними для даного рівня
- коректне використання лексики та пунктуації

лексичний і граматичний діапазон

- використання лексики, відповідної рівню студента
- стиль (напр., уникнення повторення лексичних одиниць)
- використання різноманітних граматичних та лексичних структур

організація зв'язності тексту

- чітка структура: вступ, головна частина, висновок
- належна розбивка на абзаци
- продукування зв'язного тексту з належними з'єднуючими фразами, що допомагають читачеві орієнтуватися в тексті

реєстр і формат

- чутливість до читача (врахування соціальних ролей, типу повідомлення тощо)
- формат, що відповідає завданню (напр., розташування на сторінці тощо)
- відповідний реєстр.

Таблиця 1.1 – Шкала оцінювання письма

SCORE	CRITERIA			
	TASK ACHIEVEMENT	COHERENCE AND COHESION	GRAMMAR	VOCABULARY
5	<ul style="list-style-type: none"> All content points fully elaborated Meets text type requirements completely 	<ul style="list-style-type: none"> Fully coherent text Text cohesive on both sentence and paragraph level 	<ul style="list-style-type: none"> Wide range of structures Occasional inaccuracies that do not hinder/disrupt communication 	<ul style="list-style-type: none"> Wide range of general and professional vocabulary Accurate vocabulary communicating clear ideas Fully relevant to content
4	<ul style="list-style-type: none"> Most content points elaborated All content points mentioned Occasional inconsistencies in text type requirements 	<ul style="list-style-type: none"> Good sentence-level cohesion Text mostly coherent and cohesive on paragraph level 	<ul style="list-style-type: none"> Good range of structures Occasional inaccuracies that hinder/disrupt communication 	<ul style="list-style-type: none"> Good range of general and professional vocabulary Occasionally inaccurate vocabulary communicating mainly clear ideas Overall relevant to content
3	<ul style="list-style-type: none"> Many content points elaborated Most content points mentioned Some inconsistencies in text type requirements 	<ul style="list-style-type: none"> Text cohesive enough on sentence level Occasional lack of paragraph-level coherence and cohesion 	<ul style="list-style-type: none"> Adequate variety of structures Some inaccuracies that hinder/disrupt communication 	<ul style="list-style-type: none"> Fair range of vocabulary Frequently inaccurate vocabulary communicating some clear ideas Occasionally irrelevant to content
2	<ul style="list-style-type: none"> Some content points elaborated Many content points mentioned Many inconsistencies in text type requirements 	<ul style="list-style-type: none"> Some sentence-level cohesion Frequent lack of paragraph-level coherence and cohesion 	<ul style="list-style-type: none"> Limited range of structures Frequent inaccuracies that hinder/disrupt communication 	<ul style="list-style-type: none"> Limited range of vocabulary Frequently inaccurate vocabulary communicating few clear ideas Occasionally relevant to content with some chunks lifted from prompt
1	<ul style="list-style-type: none"> No content point elaborated Some content points mentioned Does not meet text type requirements 	<ul style="list-style-type: none"> Text not coherent Lack of sentence- and paragraph-level cohesion 	<ul style="list-style-type: none"> No range of structures Mostly inaccurate 	<ul style="list-style-type: none"> No range of vocabulary Mostly inaccurate vocabulary communicating ideas that are not clear enough Mostly irrelevant to content with several chunks lifted from prompt
0	No assessable language	No assessable language	No assessable language	No assessable language

Таблиця 1.2 – Шкала оцінювання письма: рекомендації щодо використання

Assessment criteria	Check:	Look for:
TASK ACHIEVEMENT		
	<p><i>Depth of coverage</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Which content points are elaborated? • Which content points are mentioned? <p><i>Text type requirements – task specific</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Are the text-specific conventions observed? 	<ul style="list-style-type: none"> • Content points elaborated with the most detail / just mentioned briefly • Any relevant and original thoughts / superfluous details / irrelevant parts that do not belong in the text • Formal / informal language use • Layout conventions of the text type
COHERENCE AND COHESION		
	<p><i>Organization and linking of ideas</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Is the script coherent? • Is the script cohesive? <p><i>Paragraphing</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Does the script need to be and is it divided into paragraphs? <p><i>Punctuation</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Logical organization of ideas / whether the ideas follow one another logically • Clear / correct marking of the relationship between sentences and their parts • Variety and appropriateness of linking devices • Organization of ideas developing one subtopic into one paragraph • Proper indication of paragraphs: block or indented • Clear / correct marking of the relationship between paragraphs • Correct use of punctuation marks
GRAMMAR		
	<p><i>Grammatical range</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Is there a range of grammatical structures? <p><i>Grammatical accuracy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Is the grammar correct? 	<ul style="list-style-type: none"> • Variety of grammatical features (tenses, structures, modals, auxiliaries, etc.) used • Proportion of accurate / inaccurate sentences and clauses • The occurrence and reoccurrence of specific mistakes • Bad grammar leading to unclear meaning
VOCABULARY		
	<p><i>Lexical range</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Is there a range of vocabulary items? <p><i>Lexical accuracy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Is the vocabulary used accurately? <p><i>Lexical relevance</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Is the vocabulary relevant to the topic(s) specified in the task? 	<ul style="list-style-type: none"> • Variety of words and expressions used • words used accurately / inaccurately (meaning and spelling) • relevant vocabulary / irrelevant vocabulary • ratio of words and expressions not lifted / lifted from task

Критерії оцінювання говоріння

Основними критеріями оцінювання говоріння є:

- ✓ комунікативний вплив на слухача (communicative impact)
- ✓ граматична правильність та зв'язність висловлювання (grammar and coherence)
- ✓ лексична коректність (vocabulary)
- ✓ фонетичне оформлення (sounds / stress/ intonation).

При контролі уміння усно висловлювати думки оцінки виставляються за:

- *виконання завдання* – організацію того, що і як сказано, з огляду на кількість, якість, відповідність та чіткість інформації;
- *використання мовних засобів* – їх точність та доречність, лексичний та граматичний діапазони;
- *управління дискурсом* – логічність та послідовність висловлення, обсяг та відповідність мовленнєвій діяльності студента;
- *вимову* – здатність студента продукувати розбірливі висловлювання, дотримуватись наголосу, ритму, вимови та інтонації;
- *спілкування* – здатність студента брати активну участь у бесіді, обмін репліками та підтримання інтеракції (ініціювання розмови та реагування на репліки співрозмовника належним чином)

"People rarely succeed
unless they have fun in
what they are doing."

Dale Carnegie

Cambridge English

Таблиця 1.3 – Шкала оцінювання говоріння

SCORE	CRITERIA			
	COMMUNICATIVE IMPACT	GRAMMAR AND COHERENCE	CANDIDATE'S VOCABULARY	SOUNDS / STRESS/ INTONATION
	Candidate ...	Candidate ...	...	Candidate ...
5	<ul style="list-style-type: none"> • makes entirely natural hesitations when searching for ideas • participates with ease without requiring additional prompting • contributes fully and effectively to the communication 	<ul style="list-style-type: none"> • uses wide range of structures • uses accurate grammar • makes fully coherent contributions 	<ul style="list-style-type: none"> • has wide range • is fully appropriate 	<ul style="list-style-type: none"> • is understood with ease • uses accurate and appropriate sounds and stress • uses a wide range of intonation to convey meaning effectively
4	<ul style="list-style-type: none"> • makes mostly natural hesitations when searching for ideas • requires no additional prompting • in general contributes effectively to the communication 	<ul style="list-style-type: none"> • uses good range of structures • makes occasional minor mistakes only • makes adequately coherent contribution 	<ul style="list-style-type: none"> • has appropriate range • is generally appropriate with isolated inappropriacies 	<ul style="list-style-type: none"> • is understood easily with some difficulties • uses mostly accurate and appropriate stress & sounds • uses an adequate range of intonation to convey meaning effectively
3	<ul style="list-style-type: none"> • often makes hesitations in order to search for language • in general requires no additional prompting • contributes sufficiently to the communication, occasionally making irrelevant contributions 	<ul style="list-style-type: none"> • uses sufficient but somewhat limited range of structures • makes occasional major and minor mistakes • makes mostly coherent contributions with occasional inconsistencies 	<ul style="list-style-type: none"> • has sufficient but somewhat limited range • is generally appropriate with occasional disturbing inappropriacies 	<ul style="list-style-type: none"> • is understood with some strain • makes mistakes in sounds and stress that occasionally affect comprehensibility • uses a limited range of intonation to convey meaning effectively
2	<ul style="list-style-type: none"> • frequently makes intrusive hesitations when searching for language • requires additional prompting • frequently makes irrelevant contributions 	<ul style="list-style-type: none"> • has limited range • is frequently inappropriate • uses limited range of structures • makes occasional major & frequent minor mistakes • makes coherent contributions with frequent inconsistencies 	<ul style="list-style-type: none"> • has limited range • is frequently inappropriate 	<ul style="list-style-type: none"> • is understood with strain • makes frequent mistakes in sounds and stress that affect comprehensibility • makes little use of intonation to convey meaning

1	<ul style="list-style-type: none"> • constantly makes intrusive hesitations when searching for language • constantly requires additional prompting • contributes little to the communication 	<ul style="list-style-type: none"> • uses very limited range of structures • makes frequent major and minor mistakes • makes mainly incoherent contributions 	<ul style="list-style-type: none"> • has very limited range • is mostly inappropriate 	<ul style="list-style-type: none"> • is understood with constant strain • mostly uses sounds and stress that are difficult to understand • uses a very limited range of intonation
0	No assessable language	No assessable language	No assessable language	No assessable language

Таблиця 1.4 – Шкала оцінювання говоріння: рекомендації щодо використання

<p>Communicative impact</p> <p>This criterion refers to:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ the candidate's ability to take an active part in the interaction and express him/herself effectively in fulfilling the task; ✓ the candidate's ability and willingness to contribute actively and positively to the development of the task and move it towards a conclusion (rather than supplying only minimal responses), to initiate and respond adequately, at a natural speed; ✓ the candidate's ability to use interactive strategies to maintain and / or repair communication (asking for clarification, paraphrasing, etc.); ✓ the amount of assistance (additional prompting) required from the interlocutor for the candidate in the course of fulfilling the task; ✓ hesitations and pauses that appear in the candidate's speech.
<p>Grammar & Coherence</p> <p>This criterion refers to:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ the range of grammatical structures the candidate uses during the performance; ✓ the accurate and appropriate use of structures; ✓ the frequency and gravity of errors; ✓ the candidate's ability to express him/herself coherently by using appropriate linking devices; ✓ the candidate's ability to maintain a coherent flow of language over several utterances (these utterances should range from those consisting of only one word to longer ones consisting of several words or even sentences).
<p>Vocabulary</p> <p>This criterion refers to:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ the range of vocabulary the candidate uses; ✓ the appropriacy of the vocabulary the candidate uses; ✓ the candidate's ability to convey the intended meaning by using alternative words and / or phrases without excessive repetitions; ✓ the candidate's ability to use appropriate style and register.
<p>Sound, stress, intonation</p> <p>This criterion refers to:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ the quality of the candidate's speech, i.e. his/her ability to produce comprehensive utterances; ✓ the candidate's production of individual sounds; ✓ the candidate's use of word and sentence stress; ✓ the candidate's ability to use intonation in order to convey the intended message effectively.